

HRVATSKI *glasnik*

XXXVI. godina, 32. broj

6. kolovoza 2026.

cijena 300 Ft

FOTO: VISIT KAŠTELA

4. i 5. stranica

Župno proštenje i susret crkvenih zborova
6. stranica

Hrvatski dan u Birjanu

7. stranica

Doletio s Pinke

10. i 11. stranica

Festivali, smotre, zabave

Ljeto je godišnje doba kad hrvatska zajednica organizira najviše priredaba. Tu su festivali, hrvatski dani, kulturne smotre, gastronomski dani, kampovi te druge priredbe koje naši hrvatski pripadnici uz dobru volju pripremaju ulažući mnogo truda kako bi priredbe i razni programi bili što bolji, kvalitetniji, da se svi koji se okupe osjećaju dobro i da se jača sve ono što čini hrvatsku zajednicu. Katkad se čini da te priredbe govore samo o jelu, piću i o tulumarenju, no iza njih mnogo je više od same zabave. Tijekom organizacije razni se naraštaji hrvatske zajednice okupe, usuglašavaju pripreme, zajedno planiraju hrvatske sadržaje i pritom također njeguju hrvatsku baštinu. Narodnosne odnosno hrvatske priredbe žarišta su u kojima se rađa i obnavlja osjećaj pripadnosti narodnosnoj zajednici. Međusobno druženje pripadnika hrvatske narodnosti, pa i drugih, učvršćuje njihove unutarnje veze. Stariji prenose priče mlađima, a običaji i jezik prirodno se usvajaju uz pjesmu, smijeh i zajednički rad. S druge strane pak susreti sa sunarodnjacima iz matične domovine donose svježju energiju, vježba se hrvatski jezik i hrvatskoj narodnosti pruža se osjećaj da nije sama, da sunarodnjaci cijene trud narodnosne zajednice. Ti susreti brišu državne granice, spajaju prošlost i tradiciju s modernom kulturom i daju vjetar u leđa borbi protiv asimilacije. Njihovi programi koji su otvoreni prema većinskom narodu ruše predrasude prije nego što se one uopće stvore. Kad različite skupine zajedno sjednu za stol i kušaju tradicionalna jela ili zapjevaju uz tamburu, razlike prestaju biti prepreka. Najveća je vrijednost kulturnih događanja stvaranje nevidljivih mostova. To su one neformalne ljudske veze koje ne mogu spriječiti nikakve društveno-političke struje. To je ono dobro ozračje koje ostaje u zraku dugo nakon što se ugase svjetla na pozornici i utiša glazba. Priredbe naše hrvatske zajednice u malim mjestima savršen su primjer kako jedna lokalna manifestacija postaje dio veće narodnosne priče, tolerancije i ponosa na svoje korijene – jer pravo zajedništvo ne znači da svi trebaju biti isti, nego da svi imaju jednake prilike. Kad narodnosti imaju priliku očuvati svoj identitet, one postaju aktivni i konstruktivni sudionici u svim područjima života.

Beta

GLASNIKOV TJEDAN

„Važno je da se i Hrvatska i Mađarska nastave brinuti o svojim zajednicama izvan granica. To treba ostati naš zajednički prioritet“, poručio je Guban.

Predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković otvorio je 3. srpnja u Vukovarsko-srijemskoj županiji, u Korođu – u kojem živi brojna mađarska nacionalna manjina, novu sportsku dvoranu osnovne škole. Dvorana je vrijedna 2,5 milijuna eura.

Svečanosti je nazočio i mađarski ministar za društvene odnose i kulturu Zoltán Tarr, koji je istaknuo kako izgradnja sportske dvorane pokazuje životnu snagu zajednice.

Uz predsjednika hrvatske vlade bili su potpredsjednici David Vlačić i Ivan Anušić, ministri Radovan Fuchs, Gordan Grlić Radman, Nina Obuljen Koržinek te vukovarsko-srijemski župan Ivan Bosančić.

Izgradnju dvorane u cijelosti je financirala Vlada Republike Hrvatske na temelju bilateralnog sporazuma o uzajamnoj zaštiti mađarske manjine u Hrvatskoj i hrvatske manjine u Mađarskoj te Operativnog programa Vlade Republike Hrvatske za mađarsku nacionalnu manjinu za razdoblje 2024. – 2028.

Prije svečanog otvorenja premijer Plenković te članovi hrvatske i mađarske vlade održali su sastanak sa zastupnikom mađarske nacionalne manjine u Hrvatskom saboru Robertom Jankovicsem i predstavnicima mađarske zajednice u Vukovarsko-srijemskoj županiji. Sastanku je nazočio i hrvatski glasnogovornik u Mađarskom parlamentu Ivan Guban.

Na svojem Facebooku Guban je napisao kako je na poziv Roberta Jankovicsa sudjelovao na otvorenju sportske dvorane te tom prilikom razgovarao o mogućnostima intenzivnije parlamentarne suradnje u interesu Hrvata u Mađarskoj i Mađara u Hrvatskoj.

Posebno je izdvojio sljedeće: „U svom obraćanju hrvatski premijer Andrej Plenković istaknuo je da je, unatoč otvorenim pitanjima koja su postojala između Hrvatske i Mađarske, suradnja u području zaštite nacionalnih manjina uvijek bila skladna. U osobnom razgovoru potvrdio mi je daljnju potporu Hrvatima u Mađarskoj, čestitao na

izboru za glasnogovornika i pozvao me na sastanak u Zagrebu.“

Guban je izvijestio i o razgovoru s ministrom Zoltánom Tarr, koji je naglasio kako su nacionalne manjine važna poveznica između Hrvatske i Mađarske. S ministricom kulture i medija Ninom Obuljen Koržinek razgovarao je o aktualnim kulturnim pitanjima hrvatske zajednice u Mađarskoj s posebnim naglaskom na Hrvatsko kazalište u Pečuhu.

Susreo se i s ministrom vanjskih i europskih poslova Gordanom Grlićem Radmanom te s državnim tajnikom Zvonkom Milasom, s kojim je razgovarao o daljnjoj potpori Hrvatima u Mađarskoj te svojim prvim iskustvima u parlamentarnom radu.

„Važno je da se i Hrvatska i Mađarska nastave brinuti o svojim zajednicama izvan granica. To treba ostati naš zajednički prioritet“, poručio je Guban.

Premijer Plenković istaknuo je kako je odnos prema nacionalnim manjinama jedan od nosivih stupova hrvatsko-mađarskih odnosa.

„Naša je želja da Hrvati u Mađarskoj, kojih ima oko 50 tisuća, budu snažna poveznica prijateljstva i razumijevanja između naših dviju država. Nadamo se da će se s novom mađarskom vladom unaprijediti i suradnja na drugim područjima“, rekao je Plenković.

Mađarski ministar za društvene odnose i kulturu Zoltán Tarr naglasio je da Vlada Mađarske hrvatsku zajednicu smatra iznimno važnom te joj namjerava i ubuduće osiguravati sve potrebne uvjete za očuvanje jezika, kulture i nacionalnog identiteta.

Na kraju svečanosti premijer Plenković zahvalio je mađarskoj vladi na kontinuiranoj potpori Hrvatima u Mađarskoj istaknuvši kako je upravo suradnja na području zaštite nacionalnih manjina jedan od najuspješnijih segmenata hrvatsko-mađarskih odnosa posljednjih godina.

Branka Pavić Blažetin

Čitajte i širite Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj!

35 GODINA HRVATSKOG GLASNIKA

HRVATSKI GLASNIK

16. veljače 2012.

3

AKTUALNO

Utvrđen iznos opće potpore za 2012. godinu

*Ove godine nema promjena u financiranju mjesnih i područnih
narodnosnih samouprava*

Nema nikakvih promjena u financiranju mjesnih i područnih (županijskih i glavnogradske) samouprava, kojima se potpora za djelovanje iz središnjega državnog proračuna dodjeljuje diferencirano. Tako s jedne strane imaju pravo na opću potporu (koja je za sve jednaka, s tim da područne narodnosne samouprave dobivaju dvostruko veći iznos od mjesnih), i s druge na dodatnu potporu prema obavljenim javnim zadaćama.

Prema priopćenju Državnog tajništva odgovornog za crkvene, narodnosne i civilne veze pri Ministarstvu javne uprave i pravosuđa, koje je potpisao ministar Tibor Navracscics, utvrđen je iznos opće potpore mjesnim i područnim narodnosnim samoupravama za 2012. godinu. Primjereno Vladinoj uredbi 342/2012.(XII.28.) o uvjetima dodjele potpore narodnosnim samoupravama i njezina obračuna, opća potpora za 2012. godinu utvrđena je za mjesne narodnosne samouprave u iznosu 214 689 Ft (lani 209 539 Ft), a za područne 429 378 Ft (lani 419 078 Ft. Opća potpora podrazumijeva prije svega troškove neposrednog djelovanja, takvi su posebno troškovi režija, plaća, putni troškovi i honorar.

Kako smo saznali, iznos opće potpore ovih dana već je prosljeđen na bankovni račun samouprave naselja, koja je potporu dužna u najkraćem roku prosljediti na račun narodnosne samouprave.

Dodajmo da narodnosne samouprave imaju pravo i na dodatnu potporu koja se na

posebnu molbu predanu do 15. travnja dodjeljuje prema obavljenim javnim zadaćama, a na temelju vrednovanja zapisnika od 1. travnja unatrag 12 mjeseci, pri čemu je uvjet najmanje četiri zapisnika vijeća i zapisnik javne tribine.

Od 2013. godine i opća će se potpora dodjeljivati diferencirano prema brojčanosti dane narodnosti u pojedinim naseljima, na temelju posljednjeg popisa pučanstva (iz 2011. g., op. a.). Prema tome, najbolje će proći mjesne narodnosne samouprave onih naselja s više od 50 pripadnika dane narodnosti koje će u odnosu na prosječnu opću potporu dobiti dvostruko veći iznos. Tako će s obzirom na prosječni iznos opće potpore, u naselju s manje od četiri pripadnika narodnosti potpora iznositi 3%; ako je broj pripadnika pojedine narodnosti u naselju najmanje četiri, a najviše 30, onda će potpora iznositi 50%; ako je broj pripadnika pojedine narodnosti u naselju najmanje 31, a najviše 50, onda 100%; ako je broj pripadnika pojedine narodnosti u naselju veći od 50, onda 200%. Kod područnih samouprava, dvostruki iznos opće potpore mjesnim samoupravama utvrdit će se ako je u županiji najmanje 10, a najviše 20 mjesnih narodnosnih samouprava (u glavnome gradu okružnih narodnosnih samouprava); četverostruki iznos ako ih je više od 20.

S. B.

Pokrenute internetske stranice za pomaganje djelovanja civilnih udruga

Vlada je pokrenula internetske stranice s naslovom www.civil.kormany.hu u svezi s civilnim zakonom, čime želi pružiti obavijest civilnim udrugama o zakonskoj pozadini koja se odnosi na njih, o informacijama koje će pomagati njihovo djelovanje. Internetske stranice dio su promijenjenog razmišljanja koje je zacrtano zakonom, prema kojemu Vlada želi uspostaviti očite veze s civilnim sektorom. Novi zakon iz 2011. godine o pravu na udruživanje, neprofitnom pravnom statusu, te o djelovanju i podupiranju civilnih udruga koji je stupio na snagu 1. siječnja ove godine, civilnim udrugama jamči lakšu i jednostavniju administraciju, a njihov rad želi pomagati jasnim propisima. Tako na spomenutom internetskom portalu zainteresirani u raznim tematskim krugovima mogu dobiti opširnije informacije koje se odnose na djelovanje civilnih udruga. Ministarstvo radi i na osnivanju Civilnog informacijskog portala koji će biti sposoban pružati šire usluge civilnim udrugama, a njegovo utemeljenje predviđeno je do srpnja ove godine.

Madarski ledolomci

Nakon cjelodnevnog sastanka vodnogospodarskih stručnjaka iz Hrvatske, Mađarske i Srbije, u Somboru je dogovoren dolazak četiriju mađarskih ledolomaca u Hrvatsku i Srbiju, te je potpisan načelni sporazum o tome. Tri su strane potanko raščlanile stanje na terenu vezanu za teško stanje na Dunavu, koji je već sada najvećim dijelom zamrznut, a s obzirom na najavu niskih temperatura, za desetak dana može se očekivati da će Dunav biti sto posto zaleđen. Sve su strane raspravljale i potpisale sporazum i predočile ga svojim mjerodavnim državnim tijelima na usuglašavanje. Može se očekivati da će to biti riješeno za nekoliko dana kada bi u Hrvatsku i Srbiju trebala doći četiri mađarska ledolomca, od kojih bi dva trebala biti smještena na Dunavu u Vukovaru, a dva u Apatinu. Od prošloga četvrtka zabranjena je plovidba Dunavom zbog leda koji se stvara zbog iznimno niskih temperatura, a Hrvatske su vode proglasile redovitu obranu od leda na toj rijeci.

KOZAR – Ovih se dana završavaju radovi oko promjene krova na zgradi doma kulture. Posrijedi su radovi vrijedni oko 1,5 milijuna forinti.

Dani Hrvata iz Mađarske u Splitsko-dalmatinskoj županiji

Od folkloru i izdavaštva do institucijske suradnje: bogat program predstavio je hrvatsku zajednicu iz Mađarske i otvorio nova poglavlja suradnje s matičnom domovinom.

Pjesma na Peristilu, šokačke nošnje u Marmontovoj ulici u Splitu, zvuci tambura u Marini, razgovori o identitetu u Matici hrvatskoj, prijateljski susreti u Županiji, folklor u Kaštelima i zajednička molitva na Mertojaku. Sve to obilježilo je od 23. do 28. lipnja 2026. ovogodišnje Dane Hrvata iz Mađarske u Splitsko-dalmatinskoj županiji – manifestaciju koja je pokazala kako hrvatski identitet ne poznaje državne granice.

Manifestacija koju je organizirala Hrvatska matica iseljenika – Podružnica Split u suradnji sa Splitsko-dalmatinskom županijom, Hrvatskom državnom samoupravom i brojnim kulturnim ustanovama nastavak je programa predstavljanja hrvatskih manjinskih zajednica u europskim državama. Nakon Hrvata iz Vojvodine i Rumunjske ove godine svoje su bogatstvo tradicije predstavili Hrvati iz Mađarske.

Voditelj Podružnice Split Hrvatske matice iseljenika Ante Čaleta, začetnik cijelog projekta, ističe kako je osnovna zadaća Matice povezivanje ukupnog hrvatskog naroda.

„Ljudi u Hrvatskoj dobro znaju za naše iseljeničtvo u Čileu, Argentini, Australiji ili Kanadi, ali mnogo manje znaju da stoljećima postoje autohtone hrvatske zajednice u dvanaest europskih država. Upravo zato želimo stanovnicima Splitsko-dalmatinske županije predstaviti njihove običaje, baštinu i identitet koji uspješno čuvaju već generacijama. I zapravo, na neki način, Hrvati iz Mađarske ovdje dolaze na prostor svojega praiskona, u kolijevku hrvatskog nacionalnog identiteta, stazama kojima su njihovi predci nekad hodali“, rekao je Čaleta.

Predsjednik HDS-a Silvestar Balić i ravnateljica Croatiae Timea Šakan-Škrin

U Ogranku Matice hrvatske predstavljena je izdavačka djelatnost Croatiae

Robert Takač iz KUD-a „Tanac“ nije skrivao zadovoljstvo reakcijama publike.

„Jako nam je drago što smo dobili priliku predstaviti naše pjesme, plesove i narodne nošnje. Ljudi su prilazili, raspitivali se odakle dolazimo i s velikim zanimanjem pratili naše nastupe. Upravo je to smisao ovakvih susreta – upoznati Hrvatsku s Hrvatima koji žive izvan nje“, rekao je Takač.

Delegaciju Hrvata iz Mađarske primio je župan Blaženko Boban sa suradnicima

Suradnju dvaju ansambala posebno je istaknuo predsjednik Folklornog ansambla „Jedinstvo“ Emin Sarajlić.

„Prošle godine bili smo njihovi gosti u Pečuhu i Budimpešti, a sad oni dolaze k nama. Takvo gostoprimstvo i prijateljstvo rijetko se doživi. Želimo da Splitsani vide kako hrvatska kultura ne završava na državnoj granici nego živi i u Mađarskoj, Austriji, Srbiji i drugim zemljama“, rekao je Sarajlić.

Marina – susret tradicije i pisane riječi

Nakon splitske uvertire program se u srijedu preselio u Marinu, gdje je goste dočekaopćinski načelnik Ante Mamut. Uslijedila je sveta misa u crkvi sv. Ivana Krstitelja, a potom u prostoru Citadele predstavljanje izdavačke i medijske kuće Croatiae, koja već desetljećima njeguje hrvatsku pisanu riječ u Mađarskoj.

Večer je zaključena zajedničkim folklornim koncertom KUD-a „Tanac“ i domaćeg KUU-a „Andrija Matijaš Pauk“. Na pozornici su se tijekom koncerta izmjenjivali podravski plesovi, santovačke i šokačke igre iz Mohača te tradicijski plesovi Dalmatinske zagore i marineškoga kraja.

Županijski prijam – suradnja koja je odmah zaživjela

Delegaciju Hrvata iz Mađarske u zgradi Splitsko-dalmatinske županije 25. lipnja primio je župan Blaženko Boban sa zamjenikom Antom Šošićem, pročelnikom Željkom Primorcem i zamjenikom

KUD „Tanac“

Šotobraćo oduševio Split

Petodnevni program otvoren je u utorak tradicionalnim „Šotobraćom“, folklornim mimohodom ulicama povijesne jezgre Splita. Članovi KUD-a „Tanac“ iz Pečuha s FA-om „Jedinstvo“ prošli su Marmontovom ulicom, Pjacom i Peristilom, gdje su pjesmom i plesom privukli pozornost brojnih građana i turista.

gradonačelnika Splita Ivom Bilićem. Bila je to potvrda da Sporazum o suradnji Splitsko-dalmatinske županije i Hrvatske državne samouprave nije ostao samo formalni dokument.

Boban je istaknuo kako je suradnja formalizirana sporazumom prije svega nekoliko mjeseci, ali da je vrlo brzo prerasla protokolarne okvire.

„Već smo bili u posjetu Hrvatima u Mađarskoj, a sad su oni naši gosti. To je jedna od najaktivnijih hrvatskih zajednica izvan Republike Hrvatske. Osim folkloru i izdavaštva razvijaju i kazališnu umjetnost, pa već pripremamo gostovanje Hrvatskog narodnog kazališta Split u Pečuhu. Ovo više nije samo sporazum nego i pravo prijateljstvo“, naglasio je Boban.

Da suradnja već daje konkretne rezultate smatra i predsjednik Hrvatske državne samouprave Silvestar Bilić.

„Još za vrijeme predsjednika Ivana Gugana potpisan je taj sporazum. Radujemo se svakoj suradnji s ustanovama u Republici Hrvatskoj koje žele približiti Hrvate u Mađarskoj hrvatskoj javnosti. Za nas je važno predstaviti se u matičnoj domovini, ali jednako tako da građani Hrvatske upoznaju našu zajednicu. Često susrećemo ljude koji prvi put čuju da u Mađarskoj postoji tako razvijena hrvatska zajednica. Zato je svaki ovakav susret dragocjen“, rekao je Bilić.

Posebnu težinu susretima dao je i predstavnik Hrvata u Mađarskom parlamentu Ivan Guban, jedan od najzaslužnijih za razvoj suradnje Hrvatske državne samouprave i Splitsko-dalmatinske županije.

„Godinama smo govorili kako se o Hrvatima u Mađarskoj prema lo zna u Hrvatskoj. Zato me posebno raduje što sporazum koji smo potpisali nije ostao mrtvo slovo na papiru. Već smo imali uspješno predstavljanje Hrvatskog kazališta, a ovaj tjedan posvećen je Hrvatima u Mađarskoj. Na različitim manifestacijama možemo predstaviti našu bogatu kulturu i pokazati sve ono što Hrvati u Mađarskoj danas jesu. Velika hvala Županiji, koja prati i podupire ove programe. Vjerujem da je ovo tek prvi korak i da će suradnja u godinama koje dolaze biti još bogatija“, rekao je Guban.

Posebno emotivno govorio je o mladim folklorasima koji su stigli u Split.

„Na mladima svijet ostaje. Oni ovdje ne dolaze samo plesati. Upoznavaju Hrvatsku, usavršavaju hrvatski jezik, stvaraju prijateljstva, možda upoznaju prijatelja ili prijateljicu za cijeli život. Takvi susreti dodatno učvršćuju njihov hrvatski identitet i zato su neprocjenjivi“, poručio je Guban.

Na svetoj misi

Croatica – čuvar hrvatske riječi

U četvrtak je u Ogranku Matice hrvatske u Splitu predstavljena izdavačka djelatnost ustanove Croatia, koja već desetljećima čuva hrvatski jezik i kulturu u Mađarskoj.

Ravnateljica Timea Šakan-Škrilin predstavila je nakladničko djelovanje ustanove te podsjetila kako Hrvatski glasnik, jedini tjednik Hrvata u Mađarskoj, ove godine obilježava 35 godina neprekidnog izlaska.

„Posebna nam je čast predstaviti Croatia u Hrvatskoj. Naša djelatnost obuhvaća izdavanje knjiga na hrvatskom jeziku, medije i brojne kulturne programe, a ovaj posjet iskoristili smo za dogovor

Događanju je nazočio i glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Ivan Guban

novih književnih susreta i suradnje sa splitskim književnicima i likovnim umjetnicima“, rekla je Šakan-Škrilin.

Upoznavanje hrvatske povijesti

Petak je bio rezerviran za upoznavanje kulturno-povijesne baštine Splita. U Arheološkom muzeju gosti su razgledali novu izložbu „DELMATI – Između mita i stvarnosti“, koja uz vrijedne arheološke nalaze i suvremenu interpretaciju približava život i baštinu Delmata, jednog od najistaknutijih ilirskih naroda na prostoru Dalmacije.

Folklorna kruna u Kaštelima

Vrhunac manifestacije održan je u subotu na Županijskoj smotri folkloru „Nostalgija“ u Kaštel Novom, gdje su uz dvanaest kulturno-umjetničkih društava iz Splitsko-dalmatinske županije nastupili i članovi KUD-a „Tanac“ iz Pečuha te Orkestar „Planina“. Poseban doprinos gostovanju dali su predsjednica Saveza KUD-ova Splitsko-dalmatinske županije Marica Tadin i tajnica Marijana Botić Rogošić, koje godinama podupiru programe Hrvatske matice iseljenika i kulturno povezivanje Hrvata izvan domovine.

Velik interes medija

Boravak Hrvata iz Mađarske izazvao je velik interes hrvatskih medija. Predstavnici hrvatske zajednice gostovali su na Televiziji Jadran, dali intervju za Radio Split, a manifestaciju su pratili i brojni lokalni tiskani i internetski mediji.

Misnim slavljem zaokruženi Dani Hrvata iz Mađarske

Manifestacija je završena u nedjelju svečanim euharistijskim slavljem u crkvi sv. Josipa na Mertojaku koje je predvodio don Vjenceslav Kujundžić, dugogodišnji promicatelj povezivanja Hrvata u domovini i izvan nje.

Na misnom slavlju sudjelovali su članovi KUD-a „Tanac“ u narodnim nošnjama. Don Kujundžić uputio je gostima riječi dobrodošlice i zahvalnosti zbog ljubavi kojom stoljećima čuvaju hrvatski identitet izvan Hrvatske. Na kraju slavlja predsjednica Likovne udruge „Emanuel Vidović“ Julija Montenense Stapić uručila je gostima iz Pečuha dva umjetnička rada kao trajnu uspomenu na njihov boravak u Splitu.

Suradnja koja tek počinje

Ako se po nečemu može pamti ovogodišnja manifestacija, nije riječ samo o bogatom folklornom programu ni brojnim protokolarnim susretima. Pamtit će se po spoznaji da hrvatski narod, bez obzira na to živi li u Splitu, Pečuhu ili Budimpešti, i dalje govori istim jezikom, pjeva iste pjesme i čuva istu baštinu. Ako je suditi po dogovorenim projektima, ovo je tek novo poglavlje prijateljstva koje će u godinama koje dolaze biti još sadržajnije i čvršće.

Timea Šakan-Škrilin

Župno proštenje i susret crkvenih zborova ANTUNOVO U BAJI

Misnim slavljem na hrvatskom jeziku i susretom hrvatskih pjevačkih zborova u nedjelju 14. lipnja u župnoj crkvi sv. Antuna Padovanskog u Baji proslavljeno je župno proštenje bunjevačkohrvatske zajednice.

Tradicionalni susret pod geslom „Tko pjeva, dvostruko moli“ organizirala je bajska Udruga „Bunjevačka zlatna grana“. Misno slavlje u župnoj crkvi sv. Antuna Padovanskog, nekadašnjoj franjevačkoj župi, služio je dušnočki župnik i pomoćnik narodnosnog vikara za pastoral hrvatskih vjernika vlč. Sabolč Tomašković uz prigodnu propovijed.

„Okupio nas je blagdan svetca svega svijeta i jednog od najomiljenijih svetaca Crkve. Ova proslava događa se u ozračju jubilejske godine franjevačkog reda u kojoj nas Crkva poziva da obnovimo svoju vjeru u Krista, koji je dio Boga i koji je zbog nas postao siromašan tako da u njegovu siromaštvu mi možemo postati bogati. U ovom mje-

Pjevački zbor iz Aljmaša

Pjevački zbor iz Kačmara

Na svetoj misi

secu na poseban način častimo Srce Isusovo. Sve su to prigode koje nas pozivaju na rast u životu milosti i ljubavi. Život sv. Antuna na tomu nam je putu, a njegov svetački zagovor pomoć koja je i danas aktualna u životu vjernika. Zato smo se i okupili u ovolikom broju donoseći mnoge molitve, brige i zahvale te tražeći po zagovoru sv. Antuna utjehu i ohrabrenje. Gospodin nam po primjeru tog omiljenog svetca želi poručiti da ni u jednoj situaciji ne smijemo gubiti kršćansku nadu“, kazao je uz ostalo vlč. Sabolč Tomašković u svojoj blagdanskoj propovijedi.

Misa je uljepšana pjevanjem župnoga kantora, čitanjima Estere Bogárdi i Valerije Marije Petrekanić, a svojom nazočnošću svečanost su uveličali predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac, zamjenica predsjednika Hrvatske državne samouprave Angela Šokac Marković, ravnatelj Kulturnog centra bačkih Hrvata Mladen Filaković te predsjednici i zastupnici hrvatskih samouprava.

Nakon mise održan je koncert pjevačkih zborova iz Aljmaša, Dušnoka, Kačmara, Kalače, baranjskog Kozara i domaćina iz Baje. Zborovi su izveli po nekoliko bunjevačkohrvatskih i šokačkohrvatskih pjesama te hrvatskih crkvenih pjesama.

Hrvati iz Župe sv. Antuna Padovanskog, Bajci, i njihovi gosti, sudionici susreta crkvenih zborova, i u ovoj prigodi ojačani su u vjeri, materinskom hrvatskom jeziku i nacionalnom identitetu, što je oduvijek bio glavni cilj ovog tradicionalnog susreta bajske Hrvata.

Nakon zajedničke fotografije ispred župne crkve svetog Antuna Padovanskog

Zajednička fotografija ispred župne crkve sv. Antuna Padovanskog

uslijedilo je druženje sudionika u Kulturnom centru bačkih Hrvata uz zajednički ručak. Za dobro raspoloženje pobrinuo se tamburaški dvojac koji čine Slaven Szabó i Mladen Filaković, pa je bilo i zajedničke pjesme sudionika.

S. B. • Foto: S. B.

XIV. Hrvatski dan u Birjanu

U organizaciji Hrvatske samouprave Birjana 13. lipnja priređen je tradicionalni XIV. Hrvatski dan. Ta priredba iz godine u godinu okuplja malu zajednicu birjanskih Hrvata, njihove prijatelje i simpatizere iz brojnih okolnih mjesta.

Program je počeo svetom misom koju je služio župnik iz Kneževih Vinograda vlč. Đula Andraš (Gyula Andrassy) uz pjevanje Ženskog pjevačkog zbora Augusta Šenoe iz Pečuha.

Nakon mise uslijedio je kulturni program u prepunom Domu kulture. Nastupili su domaćini, Hrvatska plesna grupa iz Birjana, Muški pjevački zbor „Hrastina“ iz Udvara, KUD „Marica“ iz Salante te Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe iz Pečuha.

Svi sudionici programa potom su bili ugošćeni uz izvrsnu večeru, a druženje je nastavljeno na balu uz mohački Orkestar „Radost“.

Kako je za Hrvatski glasnik izjavila predsjednica Hrvatske samouprave Birjana Milica Murinyi Sörös, zadovoljna je velikim odazivom mještana i gostiju te činjenicom da Hrvatski dan i dalje uspješno okuplja Hrvate i njihove prijatelje te pridonosi očuvanju hrvatskoga jezika, kulture i tradicije u Birjanu.

Hrvatska plesna grupa iz Birjana

Salantski KUD „Marica“

Kako je mjesna crkva trenutačno u obnovi, misa je održana u Domu kulture, no to nije umanjilo svečanost. Organizatori ističu kako s velečasnim iz Kneževih Vinograda njeguju prijateljsku suradnju te se on rado odaziva njihovim pozivima.

Predsjednica hrvatske samouprave istaknula je kako se među posjetiteljima nisu našli samo Birjanci nego i brojni gosti iz okolnih mjesta, poput Majša, Olasa, Udvara i Lotarda.

Hrvatska plesna skupina Birjana danas broji 16 članova. Iako je žena nešto više nego muškaraca, skupina redovito održava probe i nastupa na brojnim manifestacijama. Tijekom ljeta očekuju ih gostovanja u Selurincu, Sigetu te putovanje u Hrvatsku.

Prema procjenama u Birjanu danas živi oko 50 osoba hrvatskoga podrijetla. Iako više ne govore hrvatski jezik, hrvatska sa-

jevi hrvatskog jezika, a organizatori se nadaju da će za takve programe ponovno biti interesa.

Posebnu pozornost plijenile su narodne nošnje koje članovi plesne skupine nose na nastupima. Dio nošnji naslijeđen je od starijih mještanki, a dio je nabavljen uz pomoć natječaja Zaklade „Gábor Bethlen“, zahvaljujući kojima su osigurani i drugi dijelovi potrebne opreme.

Do kraja godine Birjance očekuju novi nastupi. Sudjelovat će na tradicionalnom Festivalu punjene paprike, božićnom koncertu te drugim programima koje zajednički organiziraju s njemačkom i mjesnom samoupravom. Upravo dobra suradnja svih zajednica u selu jedan je od razloga zbog kojih Hrvat-

Dio nazočnih

mouprava nastoji očuvati hrvatsku kulturu uz folklor, jezične programe i zajednička druženja. U prošlosti su organizirani i teča-

ski dan u Birjanu iz godine u godinu okuplja sve veći broj sudionika i posjetitelja.

Branka Pavić Blažetin

Proslavljen Ivandan u Senandriji

U Senandriji je 20. lipnja 2026. godine proslavljen Ivandan, blagdan svetog Ivana Krstitelja. To nije samo crkveni blagdan nego i jedna od najljepših zajedničkih proslava dalmatinskih tradicija Hrvata u gradu.

Slavlje je počelo fotografskom izložbom „Svjetla Jadrana“ („Adria fénye“) umjetnika Tončija Staničića u Civilnoj kući. Izložba je otvorena hrvatskom poezijom inspiriranom morem u interpretaciji Čarne Kršul Kerekes i pozdravnim govorom predsjednika Hrvatske samouprave Senandrije Đure Benkovića. On je govorio o autoru izložbe Staničiću, koji je bio veleposlanik RH u Bosni i Hercegovini te se fotografijom strastveno bavi još od djetinjstva. „Njegove fotografije ne bilježe samo prizore – one pripovijedaju priče o svjetlu mora, prolaznim ljudskim trenucima, Jadranu i sjećanjima“, zaključio je govor predsjednik Benković.

sutnima obratio gradonačelnik Senandrije Zsolt Fülöp. On je istaknuo važnost zajednice, zahvalio brojnim volonterima na radu i posebno pozdravio goste iz pobratimskog Starog Grada – bivšeg gradonačelnika Viska Haladića i predstavnika lokalne samouprave Branka Lučić-Lavčevića.

Svečano su postavljani i paljeni luminari. Na glavnom trgu svijeeće su postavljene tako da oblikuju maslinovu grančicu, drevni simbol mira. „Paljenje svijeća na Ivandan znak je pročišćenja, zaštite, sjećanja, mira i novog početka. Povezuje prošlost sa sadašnjošću, stari grad s obalom Dunava, crkvu s trgom, one koji ovdje žive s onima koji ovdje dolaze

Članovi Hrvatske izvorne folklorne skupine

Domaćini i gosti

Višesatni program Ivandana uključivao je tradicionalnu dalmatinsku misu u župnoj crkvi sv. Ivana Krstitelja, gdje su pjevane hrvatske pjesme, te je uslijedio tradicionalni agape. Na njemu se nakon blagoslova kulturnih predmeta dalmatinske zajednice pri-

i staru dalmatinsku tradiciju s današnjim životom zajednice Szentendre. Upalite svijeću na prozoru svog doma, ispred svojih vrata, u svojoj ulici, u svom dvorištu. Neka cijeli Szentendre večeras bude grad svjetlosti, mira i zajedništva“, poručio je gradonačelnik Fülöp.

U večernjim satima na glavnom trgu prisutni su uživali u nastupima budimpeštanske Hrvatske izvorne folklorne skupine i plesnog ansambla „Igraj kolo“ iz Andzabega uz pratnju Orkestra „Kolo“.

Malo prije ponoći ivanjska povorka s feralima i zvoncima (stari obred tjeranja zla u noći svetoga Ivana) krenula je od Kalmárova križa na glavnom trgu do kipa Anđela Dalmatinaca. U ponoć zajednički se nazdravilo svetoj ivanjskoj noći.

Paljenje svijeća

Prisutne je čekala i dalmatinska ponuda u šatoru na glavnom trgu: slane srdele u maslinovu ulju i luku.

Programu su nazočili iz Veleposlanstva RH u Mađarskoj opunomoćeni ministar Predrag Rugani i djelatnica Marina Sikora, zatim počasni gosti iz pobratimskog Starog Grada te predsjednik Hrvatske samouprave Budimpešte Stipan Đurić.

Kršul

TRENUTAK ZA PJESMU

Most

*Sanjah
da ću jednom
izgraditi
Most
do sunca
al od želje
osta*

temeljac

*u dubini
srca*

Mak Dizdar

Sjećanje na biskupa Nikolu Milašina u Čavolju

U organizaciji Hrvatske samouprave Čavolja 8. svibnja 2026. održali smo dostojanstveno prisjećanje u povodu 290. obljetnice rođenja biskupa Nikole Milašina (1736. – 1811.). Cilj manifestacije nije bio samo odavanje počasti uspomeni na istaknutu crkvenu osobu nego i jačanje lokalnog nacionalnog identiteta i naglašavanje povijesne uloge čavoljske bunjevačke zajednice te važnosti očuvanja tradicije.

Smatramo posebno važnim podsjetiti: Nikola Milašin krenuo je iz bunjevačke zajednice u Čavolju i dosegao visoku razinu crkvene hijerarhije, došao je sve do biskupskog dostojanstvenika. Njegov životni put uzoran je zbog privrženosti vjeri i zajednici te odanosti rodnom kraju. Njegova osobnost jasno pokazuje da je i polazeći od lokalnih etničkih zajednica moguće stvoriti trajno i povijesno važno djelo.

U pozdravnim riječima na početku svečanosti istaknuli smo da ova važna obljetnica nije samo povijesna retrospektiva nego i prilika da sadašnja zajednica ojača svoj identitet i nastavi nasljeđe bunjevačke tradicije, vrijednosti i normi zajednice. Tijekom obilježavanja istaknuli smo vrijednosti – vjeru, služenje, odgovornost za zajednicu i ljudskost – koje nas i danas vode.

Dio okupljenih

Događanju je nazočio Joso Ostrogonač, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj, te predstavnici hrvatskih narodnosnih samouprava okolnih naselja i članovi Hrvatske samouprave Čavolja, koji su iskazali poštovanje prema uspomeni na biskupa hrvatskih korijena i

ukazali na važnost narodnosnog zajedništva. Na svečanosti je sudjelovao i župnik Gábor A. Muka, koji je u svojim prigodnim mislima govorio o nosivoj snazi vjere i društvenotvornoj važnosti primjera naših predaka.

Nakon komemoracije polaganjem vijenca odali smo počast biskupu Nikoli Milašinu. Sudionici su procesijom i polaganjem vijenca izrazili poštovanje prema biskupovu životnom djelu i duhovnoj baštini.

Nakon toga program je nastavljen u neformalnijem, ali istodobno sadržajnom obliku. Prije svečanog prijama predstavljen je biskupov životni put, crkvena karijera i povijesna uloga, čime su nazočni imali pri-

liku steći dublji uvid u doba i sredinu iz koje se izdvajao.

Posebno je bio dirljiv trenutak kad su potomak jednog od braće biskupova oca i njegov sin podijelili uspomene povezane s obitelji. Uz prikaz starih fotografija, pisanih dokumenata i obiteljskog stabla oživjela je ostavština obitelji, čime su nam još više približili biskupovo zaleđe. Prisutni su uživali u prebiranju uspomena koje su nam još više približile povijesnu osobnost.

Događanje je zaslužno poslužilo njegovanju lokalnog povijesnog sjećanja te očuvanju nacionalne tradicije, kulturnih vrijednosti i identiteta zajednice čavoljskih Bunjevaca. Sudionici su se složili da je prezentacija takvih uzornih životnih putova posebno važna za mlade generacije jer se time jačaju zajedništvo zajednice, samoidentitet i vjera u budućnost.

Zita Ostrogonač Kiss, predsjednica

Bogatstvo...

Pjevački zbor Bunjevačke zlatne grane iz Baje

DOLETIO S PINKE NA MURU

Mnogi su za njega rekli da se trebao roditi s krilima jer su mu nebo i oblaci strast, na visinama se osjeća slobodno, a taj doživljaj želi pružiti i drugima. Iako Attilu Filipovitsa Bog nije podario krilima, podario ga je posebnim sposobnostima koje mu omogućuju da se hrabro digne u visine. Čini to ultralakim letjelicama u koje se zaljubio. Upravlja njima, servisira ih, a čak i poučava buduće pilote. Atila je rodom iz Petrova Sela i već više od dvadeset godina bavi se letenjem, pa je jednog dana s obale Pinke njegova letjelica krenula prema pomurskoj rijeci Muri, gdje je i sletjela. Odonda mu se letjelica uvijek vraća na tu lokaciju, u Bečehel, gdje je pronašao i ljubav svojeg života i utemeljio obitelj. Tako je gradišćanski Hrvat nedaleko od hrvatsko-mađarske granice pronašao svoju sreću i u poslovnom i u privatnom životu, a blizina njegove matične domovine također ga ispunjava jer s njom ima mnogo poslovnih i prijateljskih veza. Sa svojom partnericom utemeljio je tvrtku „One – Two – Fly“ i na Aerodromu „Mura“ u Bečehelu nudi mogućnost letenja, servisiranja ultralakih letjelica, instrukcije za učenje letenja i panoramsko letenje. Attila svake godine u svibnju na Aerodromu „Mura“ organizira Međunarodni otvoreni dan kako bi se i drugi upoznali s ljepotama letenja, što je za njega jedan od najljepših doživljaja.

Želja za letenjem javila mu se već u dječjoj dobi, već u osnovnoj školi znao je da će se jednog dana time baviti. No put do cilja nije bio tako jednostavan. Počeo se baviti letenjem 1984. godine, a danas već ima svoju tvrtku „One – Two – Fly“.

„Kad sam počeo, bio je to samo hobi. Budući da mi je oduvijek bila želja to raditi, krenuo sam u Budimpeštu učiti za servisera čim sam dobio priliku. Poslije sam radio za Rotax, motore u Austriji, a u Njemačkoj za Autogiro. S obzirom na to da sam distributer Apollo motornih zmajeva za Hrvatsku, ultralake avione morao sam naučiti servisirati. To je krenulo uz posao, a sad mi je to već i posao – utemeljili smo firmu. Naša firma djelovala je 12 godina blizu Šoprona. Blizu je Beč, Slovačka, ali nisam imao svoj aerodrom. Vlasnik je bio Austrijanac, a iznajmljivanje aerodroma jako je skupljelo. Trebalo je plaćati najam hangara, slijetanje letjelica, a nisam toliko zarađivao da bih si to mogao priuštiti. Zvali su me na razne aerodrome jer svi vole imati dobrog servisera i instruktora i razmišljao sam otići u Budimpeštu, međutim moj privatni život odveo me u Bečehel. Tad sam s partnericom Žužikom u Bečehelu počeo zajedno raditi jer je njezin tata prije nekoliko godina napravio aerodrom. Tako se pružila prilika da tu radimo zajedno. Krenuli smo u siječnju 2022. godine. Izgradili smo hangar, gdje radimo servisiranje, sve više posla imamo, dolaze iz Hrvatske, Slovenije, iz Graza, a dovode letjelice i iz Mađarske. Vrlo mi se sviđa u Bečehelu, tu mi je blizu

Hrvatska, s kojom imam jako dobre i stručne i prijateljske veze“, pričao je Attila dok je pokazivao aerodrom i razne letjelice.

Atila Filipović leti od 1986. godine, od 1993. instruktor je za zmajeve letjelice, a od 2011. instruktor i za žirokoptere. Ima struku servisera Rotaxa i žirokoptera. U srednjoj Europi prvi je počeo s poučavanjem pilota lakih letjelica i pomogao da razne europske zemlje otvore svoje škole letenja. U posljednje vrijeme ultralako zrakoplovstvo vrlo je popularno, kaže Attila, jer je relativno jednostavno. „Ultralako zrakoplovstvo nudi isti doživljaj letenja i pilotiranja kao i druge letjelice uz znatno niže troškove i kraće vrijeme školovanja pilota. Ultralako zrakoplovstvo podrazumijeva sve vrste letjelica ispod 600 kg ukupne poletne težine (kao što su jednomotorni dvosjedi zrakoplovi,

Attila Filipovits

žirokopteri, motorni i bezmotorni zmajevi, motorni padobrani i slično). To su male letjelice s izvanrednim letnim karakteristikama, malom potrošnjom goriva i odličnom manevarskom sposobnošću. Zrakoplovi su pouzdani i sigurni za letenje, a pilotiranje

Žirokopteri na pregledu

ugodno i relativno lako. Letjelice pružaju nezaboravan doživljaj letenja, a i pilotiranja. Učenje kako se barata sa žirokopterom relativno je kratko, treba učiti 100 sati teorije. Naravno, prije početka školovanja svatko mora otići na zdravstveni pregled, a praktični dio, tj. učenje letenja, traje 30 sati. Nakon 17 sati osoba može samostalno letjeti, a ja sam na zemlji i pratim i naravno da sam u velikoj tremi da sve bude u redu. Imao sam mnogo učenika, više od 150. Neki su išli i dalje, postali su akrobatski piloti i već znaju više od mene. To je vrlo lijep osjećaj, to mi je veliko zadovoljstvo.

Znanje hrvatskoga jezika Attili je dobro došlo i u poslu. Budući da je podrijetlom iz hrvatskog gradišćanskog mjesta, jezik je naučio u obitelji, a uz posao ga je usavršio. Zahvaljujući tomu ima izvrsnu suradnju s poslovnim partnerima iz Hrvatske.

„Još za vrijeme bivše Jugoslavije tražili su pomoć od mene u struci, a nakon što se Hrvatska osamostalila, trebalo je

regulirati određene stvari oko letenja. Budući da znam hrvatski i da su me poznavali u mnogim mjestima, Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo molila me za pomoć da zainteresiranima u Hrvatskoj dajem instrukcije. Poučavao sam ljude iz Celja, Zagreba, Sarajeva, Varaždina, Čakovca, Preloga, Medulina i iz drugih mjesta. Često letim u Hrvatsku, organiziram i rute letenja u Hrvatsku. Letimo u Rijeku, Split, na Krk, u Bašku, Crikvenicu, Medulin, Brač, Dubrovnik i na druga prekrasna mjesta. Dobro poznajem sportske aerodrome i njihove vlasnike i pilote u Hrvatskoj. Kad planiramo let, unaprijed se dogovorimo. Za organizatora rute malo je komplicirana dokumentacija, treba predati *fly plan*, tj. plan letenja, u Budimpeštu. Trebaju znati radi upravljanja da letim iz mađarskog zračnog prostora i gdje prelazimo zračnu granicu. Zatim nas oni predaju Zagrebu i tad već kontaktiram s Hrvatskom. Sad je već mnogo lakše jer su

i Mađarska i Hrvatska u šengenskom prostoru, a dok nisu bile, trebalo je mnogo više dokumentacije.”

Attilina tvrtka bavi se distribucijom motora ultralakih letjelica, servisira motore, organizira školovanje za pilote, a kaže da je u posljednje vrijeme sve veća potražnja i za panoramskim letenjem.

„Treća djelatnost nam je voziti panorame. Sve više ljudi želi letjeti samo da budu putnici i da promatraju prirodu. Često kupuju panoramski let za rođendan ili za druge prigode kako bi priuštili neki doživljaj najmilijima. Tada često letimo do ušća Mure i Drave ili iznad njihovih mjesta gdje stanuju, a i na dalja mjesta.” Attila ne taj da mu je svaki let doživljaj, ali on je i velikoga srca, posebice kada je riječ o djeci. Na raznim dječjim programima iznenadi ih kišom bombona iz zraka. Tako je bilo i ove godine na Danu djece u Mlinarcima, godinama je sveti Nikola koji dolazi žirokopterom sa slatkišima. Attila je vrlo zahvalan na tome što ima posao koji mu je i hobi i na tome da je postigao svoj san. U tome i sam ima velik udio – sa svojom marljivošću, učenjem i poniznošću mnogo je doprinio tomu, ali su mu i zvijezde bile naklonjene. Vidjeti svijet i prirodu gotovo svakodnevno iz ptičje perspektive nešto je posebno, to mogu samo iznimni ljudi koji u sebi imaju hrabrosti da se uzdignu u nebo i sami upravljaju letjelicom. Attili Filipovitsu sve se to posrećilo, ali on kaže da i drugi mogu biti te sreće. Svi koji žele to isprobati ili možda čak i naučiti neka mu se slobodno obrate, on će prepričati čari letenja, a i pokazati.

U žirokopteru s učenicom

Državno narodnosno natjecanje za osnovnoškolce (OÁTV)

U organizaciji Narodnosnog pedagoško-obrazovnog centra pri Uredu za obrazovanje 10. lipnja održana je svečana dodjela nagrada sudionicima Državnog narodnosnog natjecanja za osnovnoškolce (OÁTV). Učenici su se natjecali u trima kategorijama: **narodnosno mrežno jezično natjecanje iz hrvatskog jezika, hrvatski jezik i književnost te hrvatski narodopis**. Priznanja su u toj prigodi uručena i nastavnicima koji su pripremali učenike za natjecanje.

Na natjecanju su sudjelovali učenici škola u kojima se hrvatski jezik poučava kao predmet, učenici dvojezičnih narodnosnih škola, narodnosnih škola s dopunskom nastavom jezika te jednojezičnih narodnosnih škola. Svečanost dodjele nagrada obogaćena je kulturnim programom u kojem su nastupili učenici HOŠIG-a.

Narodnosno mrežno jezično natjecanje iz hrvatskog jezika

(Natjecanje se organizira isključivo za učenike 4. razreda osnovnih škola.)

I. KATEGORIJA –

škole s predmetnom nastavom hrvatskog jezika i književnosti

1. **Maja Kolnhófer** – Narodnosna osnovna škola Gornji Četar
2. **Levente György Molnár** – Osnovna škola Katarine Zrinski, Serdahel
3. **Szofi Szilovics** – Mađarsko-hrvatska dvojezična narodnosna osnovna škola Géze Kissa, Šeljin

II. KATEGORIJA – dvojezične škole

1. **Mira Jana Sečei** – HOŠIG
2. **Dominik Bence Kiss** – Mađarsko-hrvatska dvojezična narodnosna osnovna škola Géze Kissa, Šeljin
3. **Bori Nemes Mavra** – HOŠIG

Kategorija učenika 7. i 8. razreda

I. KATEGORIJA –

škole s predmetnom nastavom hrvatskog jezika i književnosti

1. **Zselyke Csire** – Osnovna škola Katarine Zrinski, Serdahel
2. **Zorán Zadravec** – Osnovna škola Katarine Zrinski, Serdahel
3. **Zsófia Kuzma** – Osnovna škola Nikole Zrinskog, Kerestur

II. kategorija – dvojezične škole

1. **Vilmos Rácz Szabó** – HOŠIG
2. **Gábor Bolla Oszkár** – Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i učenički dom „Miroslav Krleža”
3. **Nimród Polgár Barakony** – HOŠIG

Hrvatski narodopis

1. **Gábor Bolla Oszkár** – Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i učenički dom „Miroslav Krleža”
2. **Sára Schumacher** – Hrvatski vrtić, osnovna škola i učenički dom Santovo
3. **Áron Kovács** – Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i učenički dom „Miroslav Krleža”

Nagrađene učenike pripremili su sljedeći nastavnici:

- **Osnovna škola Katarine Zrinski, Serdahel** – Katalin Lukacs Brodacs i Hajnalka Prosenyák Matolá
- **Osnovna škola Nikole Zrinskog, Kerestur** – Henriett Novák
- **Narodnosna osnovna škola Gornji Četar** – Anna Polyák Sallér
- **HOŠIG** – Kristina Goher i Katalin Sokacz
- **Hrvatski vrtić, osnovna škola i učenički dom Santovo** – Mirjana Šibalin
- **Mađarsko-hrvatska dvojezična narodnosna osnovna škola Géze Kissa, Šeljin** – Ildikó Gojác Barics i Rita Bella Ronta
- **Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i učenički dom „Miroslav Krleža”** – Mirjana Murinyi i Gabriella Kohuth Várhelyi.

Kršul

Okrugli narodnosni stol u Budimpešti

U organizaciji i na poziv Hrvatske samouprave Budimpešte 20. lipnja 2026. u HOŠIG-u je u prijedopodnev-
nim satima održan Okrugli stol za (ne samo) predsjednike hrvatskih narodnosnih samouprava.

Cilj Okruglog stola prema riječima organizatora bio je otvoreni razgovor o mogućnostima suradnje. Također se predstavio Sporazum o suradnji.

Desetak pristiglih predsjednika budimpeštanskih i peštanskih hrvatskih samouprava otvoreno je iznijelo svoje mišljenje o programskim potrebama zajednice, predstavilo svoje tradicionalne te buduće planove i projekte. Bilo je riječi o načinima kako više uključiti mladu generaciju ili organizirati programe koji bi bo-

Sudionici okruglog stola

lje privukli mladež. Također se spominjala važnost Hrvatskog bala u Budimpešti, koji je izostao posljednjih godina. Među broj-

nim prijedlozima našla se i ideja da se (kao što to rade druge narodnosti) organizira besplatan autobus koji bi vozio hrvatske učenike od kuće do škole.

Predsjednik Hrvatske samouprave Budimpešte govorio je o važnosti zajedništva i o tome kako Hrvatska samouprava Budimpešte rado potpomaže programe pojedinih samouprava. Obavijestio je kako se tradicionalni Piknik ove godine organizira u rujnu.

Kršul

Mala stranica

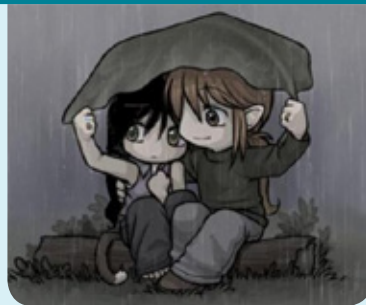
BUDI DOBAR PRIJATELJ!

Prijateljstvo je bitan dio naših života. Svi se želimo okružiti vjernim i autentičnim ljudima koji su uz nas u dobru i u zlu. Međutim, jeste li se kad zapitali jeste li doista drugima dobar prijatelj? Razmišljanje o našoj ulozi u prijateljskim odnosima ključno je jer nekad možemo pogriješiti. Biti dobar prijatelj ne znači biti savršen. Nitko nije. Ali to uključuje rad na razvijanju nekih važnih kvaliteta koje mogu ojačati naše odnose i pretvoriti ih u jače, zdravije veze. Da biste bili dobri prijatelji, razmislite o sljedećim savjetima!

- ♥ **Znajte slušati.** Svi imamo trenutke kad moramo izraziti ili podijeliti brige. To što nas netko čuje može itekako utjecati na naše osjećaje, čak i ako nema trenutačnih rješenja. Nije riječ samo o slušanju nego i pokazivanju istinskog interesa, postavljanju pitanja i izbjegavanju ometanja.
- ♥ **Ponudite savjet ili rješenje.** Biti dobar prijatelj znači nuditi konstruktivna rješenja kad se to traži.
- ♥ **Izbjegavajte biti glavni junak.** Dobar prijatelj zna kad se treba povući i dopustiti drugoj osobi da zauzme središnje mjesto, bilo u razgovoru ili na važnom događaju.
- ♥ **Radujte se postignućima drugih.** Cijenite i slavite pobjede svojih prijatelja. To jača vezu i pokazuje da su i vama važni njihovi posebni trenutci. Pravo prijateljstvo temelji se na odsutnosti ljubomore i natjecanja.
- ♥ **Podržavajte prijatelja.** Kad stvari ne idu prema očekivanjima, vaša bezuvjetna podrška pomoći će prijatelju da se ne osjeća kao da je sam u nevolji.
- ♥ **Budite tolerantni.** Uzajamna tolerancija omogućuje prijateljstvu da procvjeta i postane siguran prostor u kojem svi mogu biti ono što jesu.
- ♥ **Budite iskreni.** Iskrenost je temeljni stup bilo kakvog prijateljskog odnosa. Govoriti istinu čak i kad je neugodno gradi povjerenje. Dobar prijatelj zna kad treba biti iskren i kako to učiniti s poštovanjem, uzimajući u obzir osjećaje druge osobe.

Međunarodni dan prijateljstva

Prve nedjelje u kolovozu slavi se Međunarodni dan prijateljstva. Ljetni praznici idealni su za mnogo druženja s prijateljima, pa taj dan svakako provedite s njima i zajedno obilježite Dan prijateljstva. Obilježavanje tog dana pokrenuo je davne 1919. Joyce Hall, osnivač tvrtke Hallmark koja je proizvodila popularne čestitke i razglednice. To je vrijeme odabrano iz strateških razloga kako bi se potaknulo ljude da šalju čestitke prijateljima u razdoblju bez većih blagdana i proslava. Praksa je nestala 1940-ih, a slavljenje tog dana ponovno su pokrenuli Ujedinjeni narodi 1998. godine. 2011. godine proglašen je Međunarodni dan prijateljstva uz misao vodilju da prijateljstvo među ljudima, zemljama, kulturama i pojedincima može stvoriti uvjete mira i graditi mostove među zajednicama. Iako je službenim datumom obilježavanja proglašen 30. srpnja, u mnogim se zemljama prijateljstvo i dalje slavi u kolovozu u skladu s tradicijom.

Ljetne razbibrige

Pomozite zečiću da dođe do ukusne mrkve!

Pomurski nogometni kup, dječji i obiteljski dan u Sumartonu

Prijateljske nogometne utakmice, dječje sportske igre, igraonica, šaljivi mađioničar, ukusna jela i dobro društvo najbolji su provod za sve naraštaje. Sve to nudila je Udruga za gospodarski, ruralni i turistički razvoj „Ruralne vrijednosti” 20. lipnja u Sumartonu na Pomurskom nogometnom kupu, dječjem i obiteljskom danu. Događanje je ostvareno u sklopu europskog projekta „Zajedničke tradicije iz prošlosti koje povezuju generacije s obje strane Mure”, koji se provodi u okviru hrvatsko-mađarskog prekograničnog Interreg programa.

Sumartonsko nogometno igralište ponovno je postalo središte sportske strasti, obiteljskog zajedništva i zdravog života kao nekad. Oživio je Pomurski nogometni kup koji je nekoć okupljao sve naraštaje iz svih hrvatskih pomurskih naselja kako bi se sudionici družili uz omiljeni sport. Nikad nije bilo važno natjecanje za naslov prvaka, bila je to manifestacija koja slavi zdravlje, aktivnost i neraskidive veze među svim naraštajima s jedne i druge strane rijeke Mure. Nogomet je jedan od najpopularnijih sportova među mladima, a i među starijima. Nekad je u svakom hrvatskom pomurskom naselju bilo nogometnih momčadi koje su igrale nogomet u trećoj nogometnoj ligi za svoj gušt.

Pomurska hrvatska naselja posebno su imala svoj kup na kojem su igrale momčadi samo iz hrvatskih mjesta, odnosno iz Hrvatske, međutim kako se u nekim naseljima velik broj mladih odselio, razišle su se i momčadi.

Slavni veterani

nuti ono što je bilo vrlo korisno za žitelje svih naraštaja, pretvoriti rekreaciju u društveni događaj. Želimo učiniti da sport bude svakome dostupan, bez obzira na godine ili spremnost. Želimo stvoriti okruženje gdje stariji prenose iskustvo, a mlađi unose energiju u zajednički društveni život”, rekao je na otvorenju priredbe dopredsjednik udruge Zoltan Stricz.

Zatim su se poredale momčadi iz Kereštura, Pustare, Serdahela i Sumartona te je slijedio ždrijeb kako bi se odredio redoslijed utakmica. Po velikoj vrućini hrabro su krenuli na nadmetanje, ali temperature više od trideset stupnjeva nije bilo lako podnijeti ni gledateljima kraj nogometnog terena, a kamoli nogometašima. Oni nisu štedjeli jedni druge, nego su se borili za dobre rezultate.

Dok su se odvijale nogometne utakmice, za djecu i mladež bili su osigurani drugi programi. Mađioničar je zabavljao najmlađe, a bili su tu i zračna utvrda, vrtuljak, kreativne radionice... Kako bi se sport popularizirao i među najmlađima, organizirano je natjecanje u pucanju penala.

Najbolja momčad Pomurskog nogometnog kupa bila je momčad Nogometnog kluba Serdahel. Iako na turniru nisu bili najvažniji rezultati, ipak je najboljima dodijeljen pehar, a svim sudionicima dodijeljene su lopte i sportska oprema, pa tako i najboljim malim nogometašima koji su izvodili udarce s bijele točke.

Nakon utakmica svi sudionici okupili su se uz ukusni gulaš i piće, a zatim su pratili derbi, susret veterana sumartonskog Nogometnog kluba Napred i Nogometnog kluba Olajbányász iz Velike Kaniže. Bilo je energije još i za zabavu – igrači i navijači zabavljali su se uz sviranje benda „Gyémánt”.

NK Serdahel osvojio je pehar Pomurskog nogometnog kupa

Pomurski nogometni kup nije bio organiziran već gotovo deset godina. Ove godine taj je nedostatak ispravila Udruga za gospodarski, ruralni i turistički razvoj „Ruralne vrijednosti” ponovnim organiziranjem. Naime, kako kaže njezin dopredsjednik Zoltan Stricz, nogometni kupovi bili su mjesto druženja sudionika s jedne i druge strane granice uz zdrave sportske aktivnosti. „Ova manifestacija želi ponovo pokre-

Peti projektni dan okupio gotovo 130 djece u Hrvatskom Židanu

U petak 12. lipnja u Hrvatskom Židanu održan je jubilarni peti projektni dan u zajedničkoj organizaciji Prisičkog područnog vrtića Hrvatski Židan Angyalkert Vrtić i Jaslice i Zbirke sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj. Na susretu se okupilo gotovo 130 djece iz hrvatskih vrtića iz Bizonje, Kemlje, Prisike, Petrova Sela i Hrvatskog Židana, ali i učenici nižih razreda osnovnih škola iz Petrova Sela i Hrvatskog Židana.

Projektni dan pokrenut je prije pet godina radi toga da se djeci omogući susret i druženje izvan natjecanja. Organizatori su željeli stvoriti priliku da se najmlađi upoznaju, zajedno igraju te jedni drugima predstave običaje, pjesme i tradiciju svojih mjesta.

Program je počeo svetom misom koju je predslavio župnik László Dömötör. Na početku misnog slavlja okupljene su pozdravili ravnateljica vrtića Kristina Kovács Tamásné Pántos i ravnatelj Zbirke sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj dr. Andrija Handler. Liturgijsko slavlje pjesmom i sviranjem tambure obogatili su članovi židanske folklorne skupine „Židanske zvijezdice“.

Na svetoj misi

Povorka kroz selo

Na kraju mise dr. Šandor Horváth ispričao je djeci priču o Putujućoj Mariji i njezinu značenju za gradišćanske Hrvate.

Nakon mise uslijedio je zajednički program tijekom kojega su djeca mogla sudjelovati u različitim aktivnostima te isprobati brojne tradicijske igre. Dan je protekao u vedroj i opuštenoj atmosferi uz pjesmu, igru i druženje.

Posebno je lijepo bilo vidjeti toliko djece na jednom mjestu kako se zajedno igraju, pjevaju i mole. Susret je pokazao da su ova kvi programi važni i najmlađima jer im pružaju priliku da upoznaju vršnjake iz drugih mjesta i provedu dan u zajedništvu.

Andraš Kovač

PRVA PRIČEST U BUDIMPEŠTI

U budimpeštanskoj crkvi Rana sv. Franje fra Vjenceslav Tóth 7. lipnja 2026. predvodio je hrvatsku misu te pričestio četvero učenika HOŠIG-a.

Priprema za prvu pričest počinje puno prije samog dana slavljenja. Djeca na vjeronauku i župnim susretima uče o značenju mise, Isusovim riječima na posljednjoj večeri, sakramentima, posebno sakramentu euharistije. Poseban naglasak stavlja se na ispovijed koja prethodi pričesti.

Prvopričesnici 7. lipnja bili su Zsombor Arдай, Milos Zsolt Csovcics, Alíz Matlag i Zalán Erik Sziva. Oni pohađaju 3. razred, a vjeronauk im predaje Jelena Fabić Kőrösi.

Da bi slavlje bilo dostojanstveno, nije doprinijela samo bijelim cvijećem i vrpcama ukrašena crkva, nego i domjenak u organizaciji Hrvatske samouprave Budimpešte.

Kršul

GYÖRGY RÁGYANSZKI – zamjenik državnog tajnika za pitanja narodnosti

Kako je na svojem Facebooku objavio državni tajnik Ministarstva za društvene odnose i kulturu zadužen za društvene odnose György Heidl, 28. lipnja službeno je čestitao dvanaestorici novoimenovanih zamjenika državnih tajnika.

U okviru Državnog tajništva za društvene odnose Ministarstva za društvene odnose i kulturu za četiri ključna područja odgovorni su:

- ▶ **dr. István Czeti** – za odnose s crkvama i vjerskim zajednicama
- ▶ **dr. István Kollai** – za politiku prema Mađarima izvan granica Republike Mađarske
- ▶ **József Pótor** – za odnose s civilnim društvom
- ▶ **György Rágyanszki** – za pitanja narodnosti.

Imenovanje Györgya Rágyanszskog izazvalo je pozitivne reakcije među pripadnicima narodnosti u Mađarskoj. U jednoj od čestitki objavljenih na društvenim mrežama stoji:

„Vjerujem da će napokon stručna i predana osoba preuzeti brigu o pitanjima narodnosti. U svemu ćemo Vas podupirati jer je svim narodnostima potrebno da se sadašnje nepravilnosti u funkcioniranju sustava iznesu na vidjelo, da se u više segmenata izmijeni zakonski okvir, da se sredstva namijenjena narodnostima doista koriste za potrebe narodnosti te da se napokon stane na kraj etnobiznisu.

Očuvanje našeg identiteta naš je temeljni interes. Ne smijemo izgubiti još jednu generaciju. Za to će biti potrebno mnogo rada, ali vjerujem da se taj trud itekako isplati.”

Tko je György Rágyanszki?

György Rágyanszki pripadnik je slovačke narodnosti u Mađarskoj. Asistent je na Odsjeku za slavensku i baltičku filologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta Loránda Eötvösa (ELTE), znanstveni suradnik u Institutu za istraživanje Slovaka u Mađarskoj te ravnatelj Slovačkog stručnog kolegija koji djeluje u okviru Slovačke državne samouprave. Istodobno je zastupnik Skupštine Slovačke državne samouprave u Mađarskoj i predsjednik Slovačke samouprave VI. okruga (Terézváros) u Budimpešti.

Uz mađarski kao materinski govori slovački jezik, izvrsno vlada engleskim i slovenskim, češkim se služi na srednjoj razini, a poznaje i osnove makedonskog jezika.

Od 2015. do 2019. godine sudjelovao je u izradi Velikog mađarsko-slovenskog rječnika, zajedničkog projekta Sveučilišta Loránda Eötvösa (ELTE) i izdavačke kuće Akadémiai Kiadó. Riječ je o najopsežnijem mađarsko-slovenskom rječniku koji sadr-

žava gotovo 75 000 natuknica, a na njegovu proširenju nastavio je raditi i nakon 2020. godine sudjelujući u dopunjavanju postojećih i izradi novih leksikografskih natuknica.

U središtu njegovih znanstvenih istraživanja nalazi se povijest slovačkog i slovenskog standardnog jezika s posebnim naglaskom na razvoj književnog jezika u evangeličkim zajednicama Slovaka u Bekeškoj županiji i Slovenaca u Prekmurju. Posebno proučava razdoblje prije raspada Austro-Ugarske Monarhije, kad su obje zajednice živjele u istoj državi i kad su njihove crkvene općine pripadale Evangeličkoj Crkvi u Mađarskoj.

Branka Pavić Blažetin

VELIKA KANIŽA – U pomurskome gradu 29. lipnja održana je Početna konferencija Interregova projekta „Zajedno oko kotlića“ (AKT – Around the Kettle Together). Vođeci je partner projekta Općina Kalinovac uz partnere: Grad Veliku Kanižu i TZP Dravski Peski. Proračun projekta iznosi 1.282.695,63 eura. Na početnoj konferenciji partneri su predstavili aktivnosti koje će se provoditi od 2026. do 2028. godine. Prisutnima su se obratili i iskazali obostrano zadovoljstvo zbog suradnje gradonačelnik Velike Kaniže Jácint Horváth i načelnik Općine Kalinovac Darko Sobota. Na konferenciji su bili prisutni i počasni konzul Republike Hrvatske u Mađarskoj dr. Atila Kos, predstavnici Grada Velike Kaniže, Općine Kalinovac, TZP-a Dravski Peski te PORE – Razvojne agencije Koprivničko-križevačke

županije. Cilj je projekta razvoj nove zajedničke prekogranične turističke destinacije temeljene na postojećim turističkim ponudama te razvoj novih aspekata kulturnog turizma u prekograničnoj regiji. Aktivnosti projekta uključuju razvoj infrastrukture i opremanje turističkih atrakcija u Općini Kalinovac i Velikoj Kaniži te organizaciju zajedničkih događanja za promociju turističkih atrakcija. U sklopu projekta u Velikoj Kaniži obnovit će se krov i izložbeni prostori te će se nabaviti moderna i informatička sredstva za gradski Muzej „György Thúry“. U pomurskome gradu bit će organizirani festivali povijesti i gastronomije, ljetni kamp za djecu, putujuća izložba, trojezične upute za izložbu i jedna kuharica.